

Inatsisartunut ilaasortaq
Tillie Martinussen
Suleqatigiissitsisut

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsisip atuutilersinneqarnera pillugu § 37 malillugu apeqquummut nr. 127-2020-mut akissuteqaat.

Asasara Tillie
Apeqqutinnut qujanaq. Apeqqutit ataasiakkaarlugit ataani uteqqinneqarput akissummillu kinguneqartinneqarlutik.

1. Inuit innarluutillit pillugit inatsisip akuerineqaqqammersup tamakkiisumik atuutilersinneqarnera Naalakkersuisut qanoq malinnaavigitigaat?

Naalakkersuisut kommuninut siunnersuullutillu ilitsersuisarput. Suliassaq tamanna Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmit isumagineqartarpoq.

Aqutsisoqarfik angalaaqatigiittartoqarpoq, taakkulu inunnut innarluutilinnut suliassaqarfik pillugu inatsisiliornermik nutaanik ilinniartitsisarput. Angalaaqatigiittartut najukkani kommuninik ilinniartitsisarput, angalaaqatigiittartullu taamaalillutik najukkani suliassamik suliarinnittarneq qanillugu.

Angalaaqatigiittartut kommunini tallimani tamani illoqarfinni tamani ilinniartitsisarnissaminnik pilersaarusiorsimapput. Ilinniartitsineq 2020-mi aggustip naanerani naammassineqarsimasussatut aallaqqaammut pilersaarutaasimagaluarpoq. COVID-19 pissutigalugu ilinniartitsinissamut pilersaarut allangortinneqarsimavoq. 2020-mi ukiakkut kommunini tamani illoqarfinni tamani ilinniartitsisoqareersimanissaa naatsorsuutigineqarpoq.

2. Inuit innarluutilli pillugit inatsimmi assigiinngisitsineq pillugu aalajangersakkat ilinniartitaanermi qanoq atuutilersinneqavippat?

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup uku ilisimatitsissutigai:

Ilinniartitaanermi meeqqat inuusuttullu innarluutillit immikkoortinneqarnissaat pitsaanerpaamik pinngitsoortinneqarsinnaavoq atuartut ataatsiakkaat innarluutaasa taakkulu annertussusaasa nassuerutiginerisigut. Meeqqanut suli atualingitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 16-imi, 3. december 2012-imeersumi § 5, imm. 3, nr. 6 malillugu meeqqat innarluuteqarsinnaasut atuarfimmi pitsaanerpaamik aallartinnissaat qulakkeerniarlugu meeqqat 3-nik ukioqaleraangata meeqqat peqqissusiat inerisimanerallu, taamatullu aamma meeqqat 5-nik ukioqaleraangata meeqqap

13-08-2020
Sags nr. 2020 - 12878
Akt. id. 14496831

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

atualernissaminut piareersimassusia pinngitsooratik misissorneqartartussaapput. Meeqqat atuarianni immikkut atuartitsisarneq aamma allamik immikkut ittumik perorsaanikkut ikiorsiisarneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 8. december 2017-imeersoq malillugu atuarianni immikkut ittumik perorsaanikkut ikiorsiisarneq taamaaqataanik inuit innarluutillit ilinniarnermi immikkoortinneqarsinnaanerannik pinngitsoortitsisinnaavoq.

Taamatut ikiorsiisarnermut ilaapput:

- Inunnut atuartup ineriartorneranut annertuumik pingaarutilinnut, atuartunut angajoqqaanullu, ilinniartitsisunut allanullu, immikkut ittumik perorsaanermut siunnersuineq.
- Atuartitsinermut atortussat immikkut ittut teknikkikkullu iluaqusersuutit atuartup atuartitaaneranut atatillugu pisariaqartinneqartut.
- Atuarnermut atatillugu suliassatigut, inuttut naammassisassatigullu ajornartorsiutit qaangernissaannut tapersersuutaasinnaasumik atuartumut inuttut ikorsiineq.
- Inuiaqatigiinnut, ilinniakkamut, inuussutissarsiummut sammisamulluunniit allamut ikaarsaariarnermi atuartup namminersorsinnaaneranut imminullu ikiorsersinnaaneranut inuttut siunnersorneqarneq.

Inuusuttut ilinniartitaaneri eqqarsaatigalugit oqaatigineqassaaq

- inuussutissarsiutinut ilinniartinnut suliassaqarfimmi soraarummeernerup ingerlanneqarneranut soraarummeersinnaanermullu atatillugu inuit innarluutillit immikkoortinneqarnissaat pinngitsoortinniarneqartarmat. Tamatumani – ilaatigut Inuussutissarsiutinik ilinniartinnut soraarummeertarnerit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4, 18. marts 2015-imeersoq malillugu uppersarneqarsimasumik innarluuteqarneq tunngavigalugu ilinniartuup piimasaqaatit aalajangersarneqarsimasut sanioqqussinnaavai.
- ilinniarnertuunngorniartinnut ilinniarnertuunngorniartinnut ilinniarnermut ileqqorissaanermullu malittarisassat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 23. juli 2012-imeersoq malillugu peqataannginnissamut periarfissat aqutugalugit, taamatullu aamma ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 22. november 2011-meersoq malillugu ilinniartunut ingerlatanik ilinniartitaanermut ikorfartuutaasunik pisariaqartitsisunut neqerooruteqartarnikkut immikkoortitsinissaq pinngitsoortinniarneqartarpoq. Tamatumani saniatigut tamatuminnga pisariaqartitsilersumik ilinniartuup innarluuteqarpat ilinniarneq sivitsorneqarsinnaavoq.
- ilinniarnertuunngorniarneq nutaamik aallartittoq GUX-S aqutugalugu ilinniartut immikkut pisariaqartitsisut ilinniarnertuunngorniarnermik naammassinnittarnissaat ajornanginnerulersissavaa. Tamanna aamma ilinniartut innarluutillit immikkoortinneqannginnissaannut peqataassaaq.

Qulaani taaneqartut aqutugalugit inuit ataasiakkaat ineriartornissaminut namminnerlu periarfissamik iluaqutiginiarnissaannut periarfissaat siuarsarneqartarput, matumani ataasiakkaanut tamanna periarfissaatillugu ilinniagaqarnissamut periarfissaqarneq ilanngullugu.

3. Inatsimmi aalajangersakkat malillugit pissusissamisoortumik siuariartortoqarnersoq Naalakkersuisut qanoq nakkutigaa, assersuutigalugu innuttaasunut inatsit malillugu taperserneqarsinnaatitaasunut iliussissatut pilersaarutit, ineriartortitsinissamut pilersaarutit, killiffik pillugu nalunaarusiat il. il. suliarineqartarnerisut nutarterneqartarnerisullu?

Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfik aqutigalugu inunnut innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit nunamut tamarmut atuuttut Naalakkersuisut ingerlappaat. Aqutsisoqarfiup inunnut innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ataasiakkaat ineriartortitsinissamut pilersaarutit killiffinnullu nalunaarusiat kiisalu inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut inatsit malillugu pissusaaffiit sinnerisa suliarinissaannut ilisimatitsissuteqartarlunilu ilitsersuisarpoq.

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaat pillugu inatsisiliornerit kommuninit allaffissornikkut aqunneqarnerat eqqarsaatigalugu nuna tamakkerlugu illoqarfinni tamani – apeqqummut 1-imut akissummi taaneqartutut – pikkorissartitsisoqartartussaavoq, tamatumunngalu peqatigitillugu inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaat pillugu inatsisiliornermik kommunit malinninnerat pillugu paasissutissanik angalaaqatigiittartut pissarsisartussaapput.

Naalakkersuisut nakkutilliusaataitanerat pillugu apeqqummut 6-imut akissut innersuussutigineqarpoq.

4. Inuit innarluuteqarnerannik imaluunniit tarnikkut timikkulluunniit ineriartornermik ajornartorsiuteqartut suli suussusiliiffigineqanngitsut misissorneqarnissaat misissorneqarnissaannullu qanoq iliussanersut Naalakkersuisut qanoq qulaakkeertarpaat?

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 13-imi, 12. juni 2019-imeersumi § 6 malillugu inunnut innarluutilinnut qanoq ukioqarnerat apeqqutaatinnagu Kalaallit Nunaanni najugaqartunut inatsit atuuppoq. Inuit innarluutillit tassaapput inuit ataavartumik timikkut, tarnikkut, silassorissutsikkut imaluunniit malugisaqarsinnaanikkut piginnaanikillimasut, aporfillu assigiinngitsut sunniivigeqatigiinnerisigut, allat assigalugit inuiaqatigiinni tamakkiisumik sunniuteqarluartumillu peqataanissaannut akornuserneqartut.

Inatsimmi § 25 malillugu inuk kapitali 8-mi aalajangersakkat malillugit tapersersorneqarnissamik imaluunniit kapitali 9-mi aalajangersakkat malillugit najugaqarfissatut neqeroorummi najugaqarnissamik pisariaqartitsisoq ilimagineqartariaqarpat, inummumut innarluutilimmumut tunngasunik qulaajaanermik kommune suliaqartussaavoq. Qulaajaanerup aallartinneqarnissaanut innarluutip suussuserisimanissaa piumasaqaataannngilaq.

§ 38, imm. 4 malillugu nukinginnartumik tapersiivigineqarnissamik pisariaqartitsisoqartillugu kommune immikkut ittumik tapersiinissaq pillugu aalajangiissaaq, aammalu immikkut ittumik tapersiineq aallartissallugu. Taamatut pisoqartillugu nukinginnartumik tapersiivigineqarnermut peqatigitillugu qulaajaaneq aallartinneqassaaq. Qulaajaaneq naammassineqarpat qulaajaaneq tunngavigalugu

taamatullu aamma inatsimmi aalajangersakkat allat isiginiarlugit kommune aalajangiissaaq.

Suliani inunnut innarluutilinnut tunngasuni suliassanik suliarinninnissaq kommunit suliassaraat.

Ilaatigut nuna tamakkerlugu inunnut innarluutilinnut sullissivik nunamut tamarmut atuuttoq, Pissassarfik, aqputigalugu kommunit siunnersuisarnikkut ilitsersuisarnikkullu Naalackersuisut ikorfartorpaat. Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 13-imi, 12. juni 2019-imeersumi § 11 innersuussutigineqarpoq. Kommunini inunnut innarluutilinnut suliassaqaarfimmi suliaqartut taamatuttaaq inuit innarluutillit pillugit inatsisiliornerut tunngasunik apeqqutissaqarunik Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmut saaffiginnissinnaapput.

5. Inatsimmi kapitali 5 malillugu pitsaassusilimmik siunnersorneqarsinnaatitsineq Naalackersuisut qanoq tapersorsorpaat ajornannginnerulersippaalluunniit?

Apeqqummut 1-imut akissut innersuussutigineqarpoq.

Inunnut innarluutilinnut sullissiviup nunamut tamarmut atuuttup, Pissassarfiup, § 11 malillugu inunnut innarluutilinnut taakkulu qanigisaannut kiisalu kommuninut siunnersuillunilu ilitsersuisarnissaq ilaatigut suliassarimmagu, ilanngullugu ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq.

6. Kommunit inatsimmik atuinerat Naalackersuisut qanoq nakkutigilersaarpaat?

Isumaginninnermi suliassaqaarfimmi nakkutilliisarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 22, 24. juni 2020-meersoq kiisalu inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni §§-it 64-imiit 68-imut malillugit Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfimmi Nakkutilliinermik ingerlatsivik nakkutilliinermik isumaginnittuuvoq.

7. Inunnut innarluutilinnut inissaqartitsisumik suliffeqarnissap tapersorsornissaanut Naalackersuisut pilersaaruteqarpat Naalackersuisullu suliniuteqarfimmut tassunga nutaamik pilersaarusiornissamik periusiornissamillu pilersaaruteqarpat?

Suliffeqarnermut Naalackersuisoqarfiup uku ilisimatitsissutigai:

Suliffeqarneq akuutitsiviusoq ingerlalluarterlu, nunap ineriartorneranik ikorfartuisoq aningaasaqarnikkullu annerusumik nammineernerulernissamik qularnaarisoq Naalackersuisut pingaartippaat. Taamaattumik assaat tamarmik pingaaruteqarput, tamannalu – inuusuttorpasuit sullinniarneqartut saniatigut – aamma inunnut innarluutilinnut atuuppoq. Naak suliffeqarfeqaarfimmi inuit innarluutillit eqqarsaatigalugit iliuusaasartut annertusineqarnissaannik Naalackersuisut ullumikkut immikkut pilersaaruteqaangikkaluartut, Naalackersuisut suliassaqaartitsineq eqqarsaatigalugu periusissamik nutaamik ineriartortitsippat, taannalu tamatigoortuusaaq nunamilu innuttaasunut tamanut isumalluutitut kissaatigisaasutut, naleqartutut aamma pisariaqartutut isiginnittuusussaalluni.

Peqatigitillugu naalackersuisoqarfiit assigiinngitsunik suliallit akornanni suleqatigiinnikkut suliniut "Imminut pilersornerulerneq" Naalackersuisut pingaartippaat. Tassani, naalackersuisoqarfiit assigiinngitsunik suliallit akornanni aamma kommunit suliffeqarnermilu illuatungeriit suleqatigalugit siunertarineqarpoq innuttaasut sapinngisamik amerlanerpaat pisortanit ikorsiissutinik pisartagaqaratik sapinngisamik imminut pilersorsinnaalernissaat siunertaralugu aqqissuutissanik inerititaqarfiusunik ataatsimoortunillu nassaarniarnissaq.

Taamatutaaq 2019-imi ukiakkut ataatsimiinnermi Suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisut nalunaarsugaasut pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 31, 28. november 2019-imeersoq akuersissutigineqarmat ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq. Suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisut tassaapput suliffeqarfiit ingerlatsinertik isertitaqartarnerlu il.il. aqqutigalugit immikkut isumaginninnikkut siunertanik siuarsaanissaq siunertaralugu inuussutissarsiornermik ingerlatallit. Suliffeqarfinnik ingerlatsineq aqqutigalugu immikkut isumaginninnikkut inuiaqatigiinnullu iluaqutaasumik siunertat siuarsarneqarnissaanik kissaateqarneq ilaatigut inatsimmut tunuliaqutaavoq.

Tamatumani assersuutigalugu pineqarsinnaapput inuit innarluutillit, suliffinnik inuit ataasiakkaat atugarisaannut pisariaqartitaannullu naleqqussarlugit piareersarneqarsimasunik suliffeqarnissaannik qulakkeerinniffigineqartut. Aamma pineqarsinnaapput inuusuttut inersimasulluunniit allanik pissuteqarlutik aarlerinartorsioqqajaasut, ingerlariaqqinnissaminnullu suliffeqarneq aqqutigalugu suliniutinik ikorfartuutaasunik pisariaqartitsisut.

Suliniut taanna suliffeqarfeqarfimmut akuutitsinerusumut peqataassaaq, tassani inuit aarlerinartorsioqqajaasut inuilluunniit innarluutillit inuiaqatigiinni innuttaasunut allanut sanilliullugu naligiimmik atugassaqaqtitaallutik, kiisalu immikkut pisariaqartitarisinnaasaannut inissaqartitsilluni atugassaqaqtitsillunilu, sulisinnaassallutik.

8. Isumaginninnermi siunnersortinut ikiuutitut aningaasanik amerlanerusunik, inunnut ikorfartuisunut, atortunut ikiuutitut suliaqarfinnulluunniit taakkunannga agguasannaasunut aningaasanik amerlanerusunik immikkoortitsisoqarnikuua, tamassuminngaluunniit pilersaaruteqartoqarpa?

Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaannut nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 3 innersuussutigineqarpoq. Tassani atuarneqarsinnaavoq inatsisip atuutilersinneqarnissaanut atatillugu aningaasartuutaanerusussanut 102,9 mio. kr.-inik immikkoortitsisoqarsimasoq.

**9. Inuit innarluutillit pillugit inatsisip atuutilersinneqarneranut tunngasunik
Naalakkersuisut allanik ilisimatitsissuteqarsinnaappat?**

Siuliini apeqqutinut akissutit innersuussutigalugit inuit innarluutillit
tapersorsorneqarnissaannut inatsisiliornerup nutaap malinneqarnerata
qularnaarneqarnissaa annertuumik suliniuteqarfigineqarmat oqaatigineqarsinnaavoq.
Suliniuteqarneq aallartilluarsimavoq, tamakkiisumilli malinneqalernissaanut
piffissaqartariaqarluni.

Inuulluaqqusillunga

Martha Abelsen